

Bonisme (i 2)

GEMMA CALVET | Actualitzada el 17/05/2011 00:00

No hi ha res com deixar passar un dies per poder analitzar amb una certa distància un esdeveniment que impacta. A mesura que passa el temps, es té una noció més clara dels límits traspassats, dels prejudicis que la qüestió ocasiona i de les possibilitats de revertir-ne les conseqüències. Tanmateix, si s'apliquen els consells del senzill tractat japonès *La llei del mirall* de Yoshinori Noguchi es pot aprendre a acceptar que els humans cometem errors, també per immaduresa, per poca destresa i a causa de la seva feblesa.

No és evident que aquest nivell de comprensió es pugui aplicar als fets de la política, o al que serien crims d'estat. Encara que la condescendència alguns l'entenen com a sinònim de lucidesa realista i de maduresa intel·lectual. La diferència és que per a la política existeixen unes regles de joc anomenades normes legals, reunides en el concepte *dret*. També que el nostre sistema es basa en la separació de poders defensada per Montesquieu, a partir de la superació de l'Antic Règim, on el poder absolut del monarca, Papa o senyor feudal de torn adaptava la impartició de la justícia a la seva voluntat i interessos.

La justícia era pura crueltat i càstig corporal. Això va denunciar l'il·lustrat Cesare de Beccaria, quan va escriure *Dei delitti e de le pene*. Les seves reflexions van servir de base a la construcció de la justícia de l'estat modern en exigir una justícia necessària, útil i humanitària al mateix temps. Afirmar que aquests fonaments del nostre sistema estan en perill no és pecar d'exageració.

La mort de Bin Laden ordenada per Barack Obama, en territori del Pakistan, ha marcat un abans i un després a molts nivells conceptuals. El primer, el de la impunitat del poder; el segon, el del concepte de justícia; i el tercer, el de la definició del nostre sistema com a estat de dret. Obama diu que es va fer justícia amb l'acte i no té cap complex a reivindicar l'operació de la CIA com una gran i arriscada acció d'estat. El que està clar és que la idea de justícia d'Obama s'acosta a la del poder absolut. Ni lleis, ni tribunals. L'operació de justícia global amb més publicitat de la història ja ha superat la guerra d'Iraq basada en mentides i l'execució de Saddam Hussein després d'un simulacre de judici. La classe política i intel·lectual majoritària s'ha pronunciat en el sentit que moralment és acceptable matar Ossama bin Laden. I raonablement just, tenint en compte que la persona assassinada era el cap del grup terrorista més important en l'era global.

Les conseqüències d'aquest manera de veure les coses poden ser devastadores. En un sistema democràtic dèbil i poc creïble, en què la ciutadania veu com una crisi econòmica que ve del sistema financer devora les finances públiques i els drets socials, la temptació de caure en la llei del més fort és molt gran. Només així s'explica el creixement progressiu de l'extrema dreta a Europa. L'escenificació que el poder està en la força unilateral i que aquesta és la victòria de la civilització es carrega tots els esforços que en els darrers dos segles han contribuït a donar forma a un sistema imperfecte però amb pretensions de justícia i igualtat. El que fins ara formava part de les clavegueres dels governs que volien evitar la llei i no sempre ho aconseguien, ara s'ha convertit en pràctica de justícia.

El més trist és que el debat s'ha portat estrictament al terreny ètic i moral. Algunes veus fins i tot han denunciat un excés d'ètica kantiana en les opinions crítiques amb l'operació nord-americana. L'absència de rigor a l'hora de traslladar el debat al terreny de les normes, de la democràcia i de la feble legalitat internacional, ha estat la tònica. El debat necessari pràcticament no s'ha produït.

Els contrastos entre uns i altres pel que fa a les garanties judicials, estan servits. Avui el Tribunal Penal Internacional dicta una ordre d'arrest contra Gaddafi per crims contra la humanitat. S'assenyala l'exmandatari libí com a objectiu d'un procés penal davant d'un tribunal al qual Estats Units no s'ha volgut sotmetre no signant l'Estatut de Roma.

Els que creiem en la justícia de l'estat modern, de la igualtat davant la llei, de manera que cap poder gaudeix d'impunitat, assistim avui també a l'empresonament d'un senyor com Strauss-Kahn, director del Fons Monetari Internacional, obligat a comparèixer davant dels tribunals nord-americans per respondre d'una denúncia d'intent d'agressió sexual. Les proves de moment han justificat una prolongació de la detenció fins a una vista davant un tribunal popular. Simbòlicament, aquesta detenció garanteix que el sistema pot funcionar.

La pretesa situació de guerra contra el terrorisme que pot justificar la mort de Bin Laden és la mateixa que feia servir Bush per a la guerra d'Iraq, que va provocar

Tots els articles de:
Gemma Calvet

Follow @gcalvetbarot

milers de víctimes civils, la tortura sistemàtica dels detinguts i l'horror de Guantánamo. Obama va arribar al poder prenent combatre aquestes pràctiques abusives. Ara sembla que la política li ha fet sentir que la inèrcia no es podia vèncer ni tan sols a força de conviccions.

MÉS CONTINGUTS OPINIÓ

**Sí: Mario Fernández. No:
Viviane Reding**

**Mireia Manzano: "Em fa
por l'engany. Que juguin
amb els nostres sentiments
i ens manipulin"**

**Calldetenes, manifestos i
samaritans**